

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 125:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpelse af kontrollen med handelssanktioner over for Sydafrika.

Af Riishøj (SF) m.fl.
(Fremsat 23/2 88).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil gerne til en indledning konstatere, at de handelsmæssige forbindelser imellem Danmark og Sydafrika, bortset fra produkter til rent lægelige formål og de tilfælde, hvor der er givet dispensation, reelt er ophørt, og derfor kan man konstatere, at loven har virket efter sin hensigt.

Som man har kunnet læse i aviserne, har der været enkelte overtrædelser af loven, og disse overtrædelser er enten bragt til ophør eller, hvor der har været tale om tilsyneladende systematiske krænkelser af loven, er blevet overgivet til politimæssig efterforskning. Det gælder selvfølgelig kun, vil jeg gerne understrege for at fjerne enhver misforståelse, i det omfang, transaktionerne er sket på dansk territorium. I den forbindelse skal jeg henvise til industriministerens besvarelse af spørgsmål 51, 52 og 54 fra Folketingets Udenrigsudvalg, specielt om firmaet Balis aktiviteter.

Så fremgår det af bemærkningerne til forslaget, at forslagsstillerne ikke finder, at den kontrol, som håndhæves af Industriministeriet og toldvæsenet, er tilstrækkelig, og derfor foreslår man, at kontrollen skal have samme indhold, som gælder for overtrædelse af våbenembargoen over for Sydafrika med hensyn til konfiskation og straf, og at kontrollen ikke bør være mindre, end hvad der gælder for den strategiske embargo over for visse lande, den såkaldte COCOM-ordning.

Hvad først angår strafferammen, synes jeg ærlig talt ikke, det er det rigtige tidspunkt at diskutere det spørgsmål, for der foreligger overhovedet ingen domspraksis endnu, og de første sager vil i nær fremtid blive behandlet af domstolene.

Så er der spørgsmålet om en ordning i stil med COCOM-ordningen. Her må jeg minde om, at hovedprincippet i COCOM-ordningen bygger på et multilateralt samarbejde, hvor man følger udvalgte varer fra afsendelse til modtagelse, og da der som bekendt ikke eksisterer et sådant samarbejde for så vidt angår Sydafrika, må man konstatere, at alene af den grund er forslaget umuligt at gennemføre, og en ensidig dansk licensordning vil man selvfølgelig ikke kunne forvente at se respekteret af andre lande. Derimod kunne man i høj grad frygte, at hvis vi lavede sådan en ordning, ville man skade dansk eksport i almindelighed, for de udenlandske importører ville finde andre leverandørlande, og ikke mindst fordi kontrollen jo skulle omfatte samtlige danske eksportvarer.

Det bringer mig videre til spørgsmålet om omgæelse af lovgivningen via Sydafrikas nabolande. Så snart de danske myndigheder får mistanke om, at der finder omgæelse sted enten i vores import eller i vores eksport, søger vi selvfølgelig at få sådan nogle forhold nærmere klarlagt, men vi må ikke glemme, at Sydafrikas nabolande er udviklingslande i en vanskelig situation med alt, hvad dette indebærer, herunder en administrativ og en handelsstatistisk kapacitet, der ligger milevidt fra, hvad vi har i et land som Danmark. Derfor er spørgsmålet, om der kan gøres mere, end der gøres i dag, for at forhindre en sådan omgæelse. Der skal da ikke herske tvivl om, at regeringen ikke alene misbilliger, hvis danske virksomheder medvirker til sådan en trafik, men vi vil også fortsat gøre, hvad der er muligt for at sætte en stopper herfor. Der ved jeg, at import- og eksportstatistikken vedrørende landene i det sydlige Afrika nøje bliver studeret, det bliver den også af forslagsstillerne, så hvad med at fortsætte med det? Men lad os ikke glemme, at formålet med vores samarbejde med landene i det sydlige Afrika, det såkaldte SADCC-samarbejde, er jo netop at øge disse landes økonomiske uafhængighed af Sydafrika.

Toldvæsenet har oplyst, at der årligt er ca. 3 mio. importfortoldninger, og kontrollen af denne import er jo først og fremmest en kontrol af de relevante papirer. I enkelte tilfælde tager man stikprøver. Toldvæsenet har aflagt en række virksomhedsbesøg i løbet af 1987, og i enkelte tilfælde er der konstateret mindre overtrædelser af sanktionsloven, og de er alle bragt til ophør.